پای گلنار و بهمن چگونه به فرنگ باز شد؟

قصه عروسک‌های بانو ننه

گزارش

یوسف حیدری
خبرنگار

۷۰ سالگی

او تنها بازمانده عروسک سازی در این منطقه است و در ۷۰ سالگی هنوز هم تلاش می‌کند با ساخت عروسک قهرمانان قصه‌ها و شعرهای کرمانج را زنده نگه دارد

چارقد سفید گلنار را محکم دور چوب می بندد و دستی به سرو روی عروسک می کشد. زیر لب آهنگ خجه لره را زمزمه می‌کند. چند لحظه بعد ترانه‌ای زیبا با گویش کرمانجی فضای خانه را پر می‌کند. عروسک‌ها را مرتب کنار هم می چیند. بانو ننه مادر همه عروسک‌های کرمانجی است؛ عروسک‌هایی که هر کدام داستان عاشقانه ای دارند. از گلنار و بهمن گرفته تا خجه و سیامند. آوازه عروسک های ننه تا همه شهرهای ایران و اروپا رفته است. حالا خیلی از گردشگرانی که به خراسان شمالی و اسفراین سفر می کنند سراغ روستای سارمران و عروسک های بانو ننه را می‌گیرند. او تنها بازمانده عروسک سازی در این منطقه است و در ۷۰ سالگی هنوز هم تلاش می‌کند با ساخت عروسک قهرمانان قصه ها و شعرهای کرمانج را زنده نگه دارد.

می گوید همه چیز از سال ۹۲ و حضور گردشگران ایرانی و خارجی در این روستا آغاز شد. جایی که همه گردشگران خارجی دنبال عروسک‌هایی بودند که از سال‌ها قبل زنان این روستا درست می‌کنند. بانو ننه پوراسماعیل که اهالی روستا به او بی‌بی ننه می‌گویند تنها بازمانده زنانی است که زیر درخت گردو قصه عشق را با پارچه و چوب در قامت عروسک‌های زیبا روایت می کند. «کودکی‌ام در همین روستا و بازی زیر سایه درخت گردو گذشت. روزهایی که مادرم با تکه پارچه سفید برای من عروسک درست می‌کرد. عروسک‌های کودکی ام بوک بودند. این عروسک ها صورت ندارند و با پارچه‌های گلدوزی شده که روی یک چوب کشیده می شود درست می شوند. عاشق این عروسک ها بودم و کنار مادرم کم کم یاد گرفتم که عروسک بسازم. من هم با این عروسک ها قد کشیدم. بعد از ازدواج وقتی بچه دار شدم برای هر کدام از آنها عروسک درست می‌کردم. برای پسرها عروسک بهمن و سیامند و برای دخترها هم عروسک گلنار درست کردم. عاشق گلنار هستم. در ترانه کرمانجی خجه لره از گلنار که لباس سفیدی به تن دارد شعرهای زیادی گفته شده است.» در فرهنگ کرمانج عروسک نمادی از قهرمانان این دیار است و بچه ها از همان کودکی با قهرمانان شان آشنا می‌شوند.

بانو ننه تنها بازمانده زنان روستایی است که هنوز با عشق عروسک می بافند. می گوید وقتی پای گردشگران به روستایشان باز شد و از علاقه آنها به عروسک باخبر شد تصمیم گرفت دوباره قیچی به دست بگیرد و عروسک درست کند. «گردشگران آلمانی و چند گردشگر داخلی به روستای ما آمدند. آنها آوازه عروسک‌های کرمانج را شنیده بودند و دوست داشتند از این عروسک ها سوغات ببرند. سال‌ها بود کسی از زنان و دختران روستایی عروسک درست نمی کرد. آنها نشانی خانه ما را دادند و من هم چند عروسک برایشان درست کردم. بعد از مدتی یک گروه مستند ساز به روستای ما آمدند و مستندی از قصه عروسک های کرمانجی درست کردند. وقتی دوباره قیچی به دست گرفتم ومشغول ساخت گلنار شدم احساس کردم دوباره متولد شده ام. از آن روز دوباره شروع به کارکردم و در کنار دخترم و عروسم عروسک درست می کنم و به شهرهای مختلف ایران می فرستم. اوایل عروسک بوک که چهره ندارد و یک پا است درست می کردم و کم کم صورت عروسک ها را درست کردم.

من هم مثل مادرم عروسک سازی را به دخترم و عروسم یاد دادم. ۷ فرزند و ۱۵ نوه دارم و برای همه آنها از این عروسک ها درست کردم. مدتی است در کنار عروسک سازی روی پارچه های عروسک گلدوزی می کنم. گلدوزی یکی از هنرهای زنان خراسانی است و گلدوزی های زیبایی روی پارچه و لباس انجام می دهند. ساخت هر عروسک یک روز زمان می برد و با کمک دختر و عروسم هر روز دو عروسک درست می کنیم. تا وقتی همسرم زنده بود چوب بدن عروسک را برای ما تهیه می‌کرد ولی دو سال قبل که به رحمت خدا رفت بچه‌ها این کار را انجام می‌دهند.»

> بانو ننه مادر همه عروسک‌های کرمانجی است. عروسک‌هایی که هر کدام داستان عاشقانه‌ای دارند. از گلنار و بهمن گرفته تا خجه و سیامند

کیسه های گلدوزی شده را بانظم روی هم می چینند. ننه خانم یکی از کیسه های سفید را برمی دارد و مشغول گلدوزی آن می شود. می گوید طرح شاه ماران را روی این پارچه ها گلدوزی می کند. «شاه ماران افسانه‌ای است که در دستبافت ها گلدوزی می شود. شاه ماران موجودی افسانه ای است که نیمی از بدن آن انسان و نیم دیگر آن مار است. یکی از قصه های کودکی ما افسانه شاه ماران بود که بزرگترها تعریف می کردند. این افسانه را اهالی کرمانج سینه به سینه نقل کرده اند. من هم آن را روی این پارچه ها گلدوزی می‌کنم و از این کیسه ها برای جمع آوری گیاهان دارویی یا خرید میوه و نان استفاده می کنند. چند سال قبل دخترم این عروسک‌ها را در فضای مجازی معرفی کرد و خیلی از مردم شهرهای مختلف عروسک های ما را می شناسند. نمی دانم چقدر عمر می کنم ولی می خواهم تا جایی که می توانم عروسک درست کنم. وقتی دست کودکی به جای عروسک‌های خارجی گلنار و بهمن را می بینم خوشحال می شوم. هرکدام از این عروسک ها قصه ای دارند ،قصه ای پر از عشق و زیبایی.»

چند سالی است از مادر راز و رمز عروسک سازی را یاد می گیرد. می‌خواهد این میراث گرانبها را حفظ کند و خاطرات عروسک های دست ساز مادر را زنده نگه دارد. آزاده هنوز هم عروسک گلنار کودکی‌اش را دارد. می گوید گلنار بهترین عروسکی است که مادرم برای من درست کرد. «چند سال قبل وقتی گردشگران و یکی از مستندسازان به روستای ما آمدند تصمیم گرفتم کنار مادرم هنر عروسک سازی را یاد بگیرم . مادرم هر عروسکی درست می کند یک چیزی به آن اضافه می کند. مثلاً به عروسک چوپان یک چوب دستی اضافه می کند . سال‌ها بود که مادرم گوشه نشین شده بود اما از وقتی که عروسک درست می‌کند روحیه گرفته و امید به زندگی‌اش بیشتر شده است. خیلی ها او را به بی‌بی عروسک ساز یا بی‌بی سارمرانی می‌شناسند. حسی که به عروسک‌ها دارد مثل فرزندان خودش است. من و همسر برادرم لباس های عروسک را درست می‌کنیم و مادرم با چوب اندام آن را می سازد. وقتی عروسک‌های مادرم را در فضای مجازی معرفی کردم باور نمی کردم با این همه استقبال مواجه شود. از شهرهای مختلف به ما سفارش می دهند و خوشحالم خانواده‌ها به‌جای عروسک باربی از عروسک‌های سنتی برای بچه‌هایشان می‌خرند.»

آفتاب به بالای آسمان می‌رسد. زنگ مدرسه به صدا در می آید. بچه‌های روستا با خوشحالی از حیاط مدرسه بیرون می آیند. زهرا از کوله‌اش عروسک گلنار را بیرون می‌آورد و محکم بغل می‌کند. از جلوی حیاط خانه بی بی که رد می شود دستی تکان می دهد و می گوید : بی بی امروز گلنار را با خودم مدرسه بردم.

عکس: روستا تیش

برش

بانو ننه تنها بازمانده زنان روستایی است که هنوز با عشق عروسک می‌بافند. می‌گوید وقتی پای گردشگران به روستایشان باز شد و از علاقه آنها به عروسک باخبر شد تصمیم گرفت دوباره قیچی به دست بگیرد و عروسک درست کند. « گردشگران آلمانی و چند گردشگر داخلی به روستای ما آمدند. آنها آوازه عروسک‌های کرمانج را شنیده بودند و دوست داشتند از این عروسک ها سوغات ببرند. سال‌ها بود کسی از زنان و دختران روستایی عروسک درست نمی کرد. آنها نشانی خانه ما را دادند و من هم چند عروسک برایشان درست کردم.

جدول سودوکو

۴۱۶۸

ارقام ۱ تا ۹ را طوری در خانه‌های سفید قرار دهید که هر رقم در سطرها، ستون‌ها و مربع‌های کوچک ۳ در ۳ یکبار دیده شود

آسان

			۲	۳			۶	
		۳			۴		۸	
۹	۲		۸	۶			۳	۵
۵		۶	۷	۲				
۱								۸
				۵	۸	۷		۶
۸	۶			۷	۳		۴	۲
	۴		۵			۶		
	۱			۴	۹			

متوسط

		۲				۹	۶	۱
۷			۱			۳		
	۱	۵						
	۵		۴		۱			
	۹	۷	۲		۸	۵	۴	
			۹		۵		۲	
						۸	۹	
		۳			۷			۴
۶	۸	۱				۲		

سخت

۴							۸	
			۵	۲		۷		
		۵		۱				۹
		۲	۱				۶	۳
۳		۶				۵		۸
۵	۷				۳	۲		
۹				۳		۸		
		۷		۴	۵			
	۳							۷

خیلی سخت

		۲	۷			۳		
	۳				۵		۱	
				۶				۷
۶			۵				۲	۴
		۴				۵		
۳	۲				۷			۶
۹				۷				
	۵		۳				۸	
		۳			۶	۲		

حل جدول سودوکو شماره ۴۱۶۸

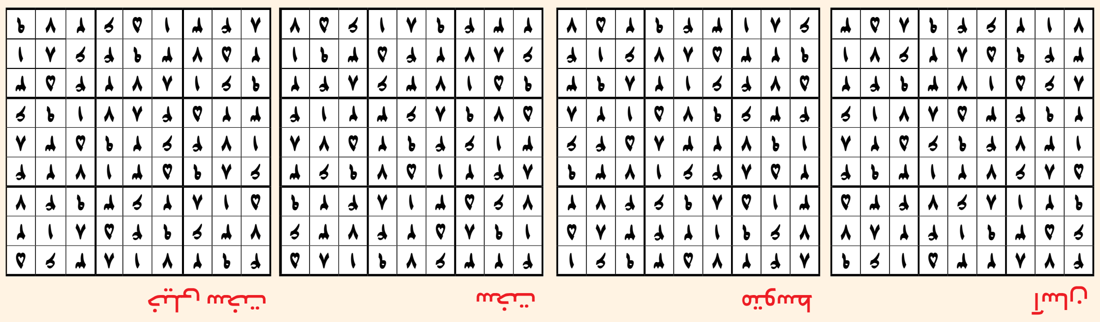

یک جدول با دو شرح

۸۱۳۷

جدول روزنامه *ایران* دارای دو «شرح عادی و ویژه» است. در صورت تمایل به حل دو شرح ابتدا یکی از شرح‌ها را با مداد حل کرده و سپس با پاک کردن جواب شرح اول، به حل شرح دوم بپردازید.

جدول عادی

افقی:

۱ - بی‌آن نتوان زیست - چراغی سرپوش‌دار - زنگ
۲ - سازمان ورزشی - کشف «ماری کوری»
۳ - دو تا الف - ایستاده و منتصب - معتمدان - رنجوری
۴ - پست - بخار دهان - کاری مهم در زراعت
۵ - بعضی‌ها آب در آن می‌کوبند - برادر عامیانه - ریزِ نمره‌های مخصوص
۶ - شبانگاه - خیس - تایر اتومبیل
۷ - شاخه‌ای از علم پزشکی - دختر - نشانه فعل مضارع
۸ - نیم‌بیت - دوش - آینده - روشنایی و آفتاب
۹ - مختصر شاد - پسوند برخی آش‌ها - تیم بوشهری
۱۰ - عایق رطوبت یا حرارت - حرف بعد از «چ» - ذکاوت، عقل
۱۱ - مهربان - نام دخترانه - بی‌باک
۱۲ - مال و اموال - کله - گونه‌ای موسیقی
۱۳ - تیر پیکاندار - نرم شدن - کالا - شبیه
۱۴ - دومین شهر بزرگ و مهم استان خراسان شمالی - دستگاه خودکار
۱۵ - عدد اختاپوس! - فیلم محمدرضا عرب - بار درخت

عمودی:

۱ - با «فیس» آید - چهل و هشتمین اثر ملی ایران که در «خرم‌آباد» واقع شده
۲ - معالجه - پدر شعر عرفانی - زیادی و افزون
۳ - زمین آذری - مأیوس - تند و به سرعت - برهنه
۴ - در دست برزگر - خویشاوندی - جانوری پستاندار از تیره گاوان
۵ - خالص - خرده‌گیری - تر و تازه
۶ - دستگاه پخش صوتی دیجیتال اپل - بی‌سابقه - شبیه هم
۷ - ماری بزرگ‌جثه - کتاب «شاتوبریان» - خانه شاعر
۸ - اشاره به دور - نشانی پستی - نام «گل‌محمدی» سرمربی پرسپولیس - صد مترمربع
۹ - نیاکان - شاعر از آنان چشم یاری داشته - ابزار سوراخ کردن
۱۰ - رشته فرنگی - حرف فاصله‌انداز - کمربند زمین
۱۱ - خودروی ایرانی - جمعه - اهلی
۱۲ - شبکه فلزی ساختمان‌سازی - دستگاه خَرمَن‌کوبی - همگانی
۱۳ - محله‌ای در تهران - بخواب آذری - شهر استان خوزستان - چای انگلیسی
۱۴ - نهر بزرگ - علم جادوگری - رسانه بی‌تصویر
۱۵ - کار بیهوده کردن - فواق

جدول ویژه

افقی:

۱ - نوشته‌های اصلی - شاه چین - بام زاگرس
۲ - مادر عباس میرزا - عید میلاد مسیح (ع)
۳ - پارو - رنگی برای چشم - نویسنده «سه تفنگدار» - زمین سخت
٤ - شهر «اتریش» - کام - رشد کرده
٥ - جمع قلب - محصول گون - تعمیر
٦ - مجلس شیوخ - موجود فراطبیعی - خوابیدن به روی شکم
٧ - نوعی عینک طبی آفتابی - رود پر آب اروپا - ناآرامی
٨ - بخشنده - دختر انگلیسی - ضمیر عربی - پسر
٩ - پرنده‌ای شبیه کلاغ - حرف گزینش - اثری باستانی در استان یزد
١٠ - دارای رنگ آبی کم رنگ - شهر رازی - نابود کردن
١١ - شب پیش - ورزشی شبیه بیس‌بال - اثر سوختگی برپوست
١٢ - طوفان - ریشه - سره
١٣ - نشان غیرت! - پرنده شبیه کبک - عبوس - رازیانه
١٤ - نمایان - داروی ضد دیابت
١٥ - همان یورش - فیلم «جواد رضویان» - روغن جلا

عمودی:

١ - بالادست - مدافع پرسپولیس
٢ - سهل کردن - مسافربر - دروازه‌بان
٣ - ضمیر جایگزین - شهر استان کرمانشاه - نمونه خروار - غوزه پنبه
٤ - تاسوعا - شهر استان بوشهر - پیدا کننده
٥ - مرطوب - عضو - شهر «پارک ملی تندوره»
٦ - ابزار آزمایشگاهی - پرگو می‌زند - سرزده و ناگهانی
٧ - ناکس - فانتزی - درخت جنگلی
٨ - فرار حیوان - اندام بویایی - ضد «فروش» - مفقود
٩ - خانه عرب - شیره انگور - کلمه شرط
١٠ - نوعی پرانتز - بوی زننده رطوبت - بخار کردن
١١ - لینت - نوشته پژوهشی - طعم دهنده غذا
١٢ - جلسه بزرگداشت - زمان مقرر - منظره
١٣ - نهفتن - زیادی - عهد و قرار - لؤلؤ
١٤ - پارچه کلاه - نوشته شده - واژگون
١٥ - بازیگر فیلم «پل جاسوس‌ها» - اصطلاحی در موسیقی

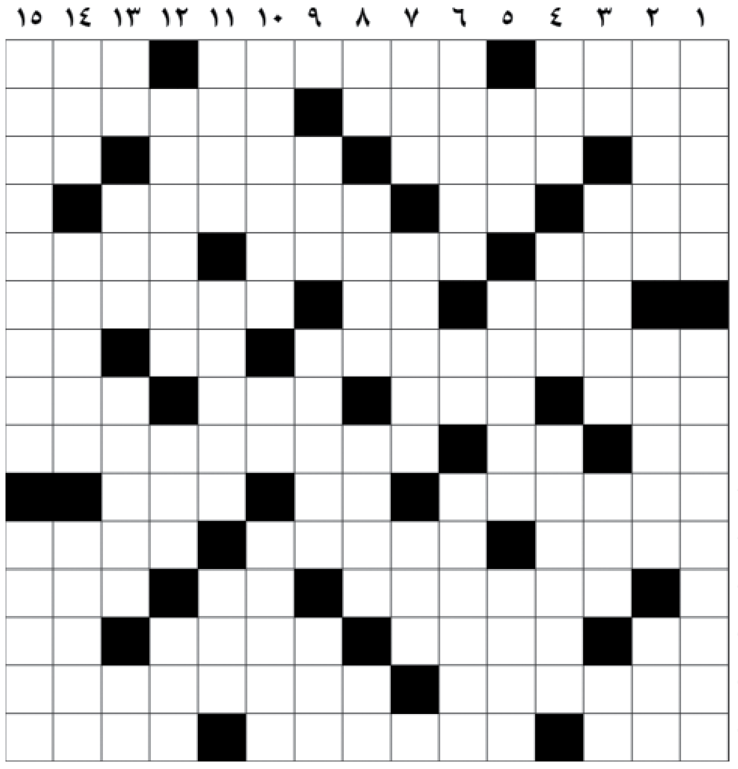

حل جدول عادی شماره ۸۱۳۶

حل جدول ویژه شماره ۸۱۳۶